

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

IV міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених

«ОСВІТНІ І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ В
КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ»

13–14 квітня 2023 року

Запоріжжя, Україна

Пехарєва Альона Станіславівна,
кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Життя в умовах війни негативною мірою впливає на дітей, на їх настрій та емоційний стан, здатність навчатися та взаємодіяти з іншими, на втрату базового відчуття безпеки тощо. Всі ці моменти є вкрай важливими для кожної дитини, а особливо високої цінності вони набувають для дітей з особливими освітніми потребами.

Натомість, щоденні рутини, зрозумілий розклад та вироблені роками ритуали дають дитині, у тому числі учням з особливими освітніми потребами, відчуття безпеки та контролю над ситуацією. Тому навчання в умовах війни є не тільки джерелом знань, а виступає й інструментом для боротьби зі стресом. Однак, за неможливості стаціонарних форм навчання фахівцям доводиться не аби як адаптувати дистанційні форми роботи для учнів з порушеннями психофізичного розвитку.

Дистанційне навчання – це варіант, який пропонує учням з особливими освітніми потребами інший метод навчання. Однак, розглядаючи недоліки дистанційного навчання дитини з ООП, батьки часто стурбовані здатністю своїх дітей відповідати академічним очікуванням на рівні класу, а також впливом дистанційного навчання на психічне здоров'я їхніх дітей [2].

Для студентів з особливими потребами дистанційне навчання може створити додаткові труднощі. Учні відокремлені від звичного середовища навчання, інструментів, процедур, підтримки та вчителів. Доступні навчальні ресурси, які використовуються під час дистанційного навчання, можуть не відповідати навчальним потребам дитини, що призводить до розчарування та плутанини. Спеціальна освітня програма учня створена для шкільного середовища, тому тиражувати її вдома складно.

Дистанційне навчання для спеціальної освіти є викликом для батьків та дітей з ООП у всьому світі, оскільки ці учні мають персоналізовані та унікальні потреби, що виходять за межі загальної навчальної програми, і учні, які вирішують навчатися поза аудиторією, піддаються більшому ризику регресу, вони, швидше відстануть у навчанні без ретельної підготовки.

Частина проблеми полягає в тому, щоб учні мали доступ до відповідних пристосувань і допоміжних технологій, таких як програмне забезпечення для перетворення тексту в мовлення, яке допомагає учням із порушеннями когнітивного або мовленнєвого розвитку спілкуватися зі своїми вчителями, або до пристроїв, які допомагають збільшувати екранний текст для учнів, які мають зорову депривацію. Учням можуть знадобитися адаптації, такі як веб-субтитри, щоб слідувати інструкціям у прямому ефірі, або інструменти, які дають їм доступ до розшифровок або записів, щоб вони могли слухати та повторно слухати викладачів, коли вони розповідають про завдання та уроки [2].

Дистанційне навчання для студентів з особливими потребами має багато проблем, але є способи їх полегшити.

Найважливішими інструментами шкільного інструментарію дистанційного навчання є батьки, брати і сестри та інші опікуни, які надають допомогу учням у разі потреби. Щоденні заняття проводяться на одній із відеоплатформ, до якої учні входять за допомогою різноманітних пристроїв, зокрема ноутбуків і планшетів. Деякі учні використовують перемикач замість трекпада чи миші, щоб керувати курсором на екрані, тоді як інші покладаються на вбудовані допоміжні технології, такі як функція голосового введення в Документах Google [3].

Навчання за допомогою відео є чудовим варіантом для багатьох учнів з ООП, однак, може бути корисно змінити мету навчання за допомогою відео, щоб відповідати індивідуальним програмам розвитку дитини або її особистим потребам. Інколи для кращого засвоєння матеріалу необхідно використовувати персоналізоване навчальне відео. Порівняно з викладанням у традиційному класі, онлайн-навчання учнів з особливими освітніми потребами вимагає більшого моніторингу прогресу, більшої кількості конференцій між викладачами та учнями і більш частих перевірок на розуміння матеріалу.

Використання навчання за допомогою відео для створення та підтримки емоційних зв'язків є чудовим способом зменшити емоційні розлади та соціальну ізоляцію учнів.

Для дистанційного навчання, зазвичай, потрібні певні технології, як-от ноутбуки, блокноти та сенсорні монітори. Тому, залежно від потреб учня, важлива наявність удома цих технологічних засобів навчання. Виконання простих технологічних заміни може виявитись корисною для дитини з ООП. Наприклад, можливо, у класі, зазвичай, використовуються звичайні планшети, але вдома можна використовувати великий екран, щоб мати можливість чітко бачити [1].

Також важливим моментом є можливість учня виконувати завдання та відповідати таким способом, на який вона спроможна – наприклад, вони можуть натиснути та перетягнути відповідь в поле на своєму екрані, використати свій пристрій для голосового чи відеозапису своєї відповіді або просто ввести відповідь у відповідному полі.

Для учнів із особливими освітніми потребами одним із ключових факторів успіху в навчанні є наявність систем підтримки, таких як дбайливі дорослі, які допомагають їм долати виклики, з якими вони стикаються. Відповідно до цього, під час дистанційного навчання слід дотримуватись рутини, до якої звикла дитина. Необхідно створити новий графік, який буде чітко дотримуватись певної рутини, це забезпечить дитині відчуття контролю та знизить стрес [3].

Ще одна стратегія для учнів з ООП, яка впливає на ефективність дистанційного навчання є онлайн-простір, щоб повернути мозок зі стану стресу, у «зону спокою» для навчання. Важливо дотримуватись принципів заспокоєння для дітей, які потребують відпочинку, активної усвідомленості, рухової перерви або інструментів саморегуляції, щоб використовувати, коли вони перевантажені.

Отже, дистанційна освіта для дітей, у тому числі учнів з ООП наразі це – нова норма. Умови для життя та навчання постійно змінюються, тому ми повинні вживати заходів, щоб адаптуватися найкращим чином за допомогою наявних інструментів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bruno M. (2021). Distance Learning and Special Education: Exploring Equity & Compliance. Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Arts Degree in Special Education California State University San Marcos Spring. URL: <https://scholarworks.calstate.edu/downloads/x920g2929>.
2. Hashey A., & Stahl S. (2014). Making online learning accessible for students with disabilities. *Teaching Exceptional Children*. Vol. 46 (5). P. 70–78. URL: https://www.researchgate.net/publication/275476205_Making_Online_Learning_Accessible_for_Students_With_Disabilities.
3. Ortiz K., Rice M., Smith S., Mellard D. F. (2017). Roles and Responsibilities of Parents of Online School Students with Disabilities. Lawrence, KS: Center on Online Learning and Students with Disabilities, University of Kansas. URL: https://centerononlinelearning.ku.edu/wpcontent/uploads/2017/05/ParentReport1_April2017.pdf.

Поданенко Аліна Леонідівна,
студентка 4 курсу спеціальності «Спеціальна освіта»,
Хортицька національна академія,
м. Запоріжжя, Україна
Науковий керівник – **Горшкова Г. В.,**
доктор філософії,
старший викладач кафедри спеціальної освіти та психології,
Хортицька національна академія,
м. Запоріжжя, Україна

СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У ПЕРЕДЕТАЛОННОМУ ПЕРІОДІ

Сенсорний розвиток є фундаментом розумового та мовленнєвого розвитку дитини. У ранньому віці дитина починає ознайомлюватися з предметами й явищами навколишнього світу та накопичувати сенсорний досвід через органи чуття і сприймання. Це відбувається на фізіологічному і пізнавальному процесі в онтогенезі дитини, але для кращого сприйняття і випередження можливих різних мовленнєвих і інтелектуальних порушень у дитини сенсорний розвиток відбувається через спеціальні заходи сенсорного виховання.